

OPPSUMMERT FORSKNING

Altfor få studier publiseres

Om lag halvparten av alle kliniske studier blir aldri publisert.

Marita S. Fønhus

Seniorforsker

Cochrane Norge og Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH)

Therese Kristine Dalsbø

Seniorrådgiver

Cochrane Norge og Nasjonal kompetansetjeneste for læring og mestring innen helse (NK LMH)

Forskning

Publisering

Systematisk oversikt

Cochrane

Sykepleien Forskning 2025;20(101075):e-101075

DOI: [10.4220/Sykepleienf.2025.101075](https://doi.org/10.4220/Sykepleienf.2025.101075)

Flere faktorer påvirker om en studie blir publisert, og hvor lang tid det tar å publisere resultatene. Det viser en Cochrane-oversikt.

Hva sier forskningen?

En oversikt fra Cochrane har undersøkt flere forhold rundt publisering av kliniske studier. Bakgrunnen for dette var å se på problemene med å få publisert, samt treghet rundt publisering.

Forfatterne ønsket å kartlegge følgende:

- Hvor stor andel av kliniske studier som utføres for å utforske helserelaterte tiltak, publiseres i tidsskrifter?
- Hvor lang tid tar det for disse studiene å bli publisert?
- Er antallet publikasjoner og tiden det tar å bli publisert påvirket av studieresultatene, antall deltakere og antall studiesteder?
- Har det noe å si hvem som finansierer studien?

Resultatene viser følgende:

- Rundt halvparten av studiene (53 prosent) publiserer resultatene sine i tidsskrifter.
- Studier med positive resultater har større sannsynlighet for å bli publisert.
- Store studier (med mange deltakere) har større sannsynlighet for å bli publisert.
- Studier utført ved flere sentre eller steder (*multi-sites*) har større sannsynlighet for å bli publisert.
- Studier finansiert av ikke-kommersielle aktører har større sannsynlighet for å bli publisert.

Resultattabell

Hva skjer?	Resultat	Antall studier
Publisering Rundt halvparten (53 prosent) av kliniske studier publiseres.	Publikasjonsprevalens 0,53 (95 % KI: 0,51 til 0,56)*	203
Positive studieresultater Studier med positive resultater har større sannsynlighet for å bli publisert.	OR ¹ 2,69 (95 % KI: 2,02 til 3,60)*	19
Store studier Store studier (med mange deltakere) har større sannsynlighet for å bli publisert.	OR ¹ 1,92 (95 % KI: 1,33 til 2,77)*	11
Studier utført ved flere studiesteder (multi-site) Studier utført ved flere sentre eller steder (<i>multi-sites</i>) har større sannsynlighet for å bli publisert.	OR ¹ 1,44 (95 % KI: 1,18 til 1,76)*	25
Studier finansiert av ikke-kommersielle aktører Studier finansiert av ikke-kommersielle aktører har større sannsynlighet for å bli publisert.	OR ¹ 2,13 (95 % KI: 1,82 til 2,49)*	14

*Tallene i parentes viser feilmarginen (95 % konfidensintervall) – et mål på hvor usikkert resultatet er på grunn av tilfeldigheter.

¹Oddsratio. Når oddsen er 1, sier vi at sjansen er lik i begge gruppene.

Forkortelser: KI = konfidensintervall, OR = oddsratio

Bakgrunn

Systematiske skjevheter innen publisering (publiseringsbias) kan skje når forfattere, sponsorer, redaktører eller fagfeller beslutter om en studie skal publiseres grunnet resultatene. Studier med positive resultater er vist å bli publisert fremfor studier med null eller negative resultater ifølge denne Cochrane-oversikten.

Det er viktig at studier med null eller negative resultater også publiseres, slik at vi med mer sikkerhet kan stadfeste det sanne effektestimatet både for effekt og sikkerhet av medisinsk behandling og oppfølging. Forsinkelser i publisering av forskningsresultater, også kalt *time-lag bias*, er en velkjent publiseringsskjevhet.

«Upublisert forskning er bortkastet forskning.»

Upublisert forskning er bortkastet forskning. Det er for eksempel vist at kliniske studier som sponses av farmasøytisk industri, trolig har mer fordelaktige funn og konklusjoner (se omtale av denne Cochrane-oversikten [her](#)).

I en [rapport](#) kommer det frem at nesten 12 000 norske pasienter har deltatt i studier som aldri har blitt publisert. Sammenliknet med de andre nordiske landene er Norge dårligst til å offentliggjøre resultater (kun 71 prosent).

Hva er denne informasjonen basert på?

Forfatterne av denne metodiske Cochrane-oversikten gjorde et søk i aktuelle forskningsdatabaser mellom 2005 og 2023 og fant 165 135 kliniske studier.

Systematisk oversikt

I systematiske oversikter søker man etter og oppsummerer studier som svarer på et konkret forskningsspørsmål. Studiene blir funnet, vurdert og oppsummert ved å bruke en systematisk og forhåndbeskrevet fremgangsmåte (les mer her: [Cochrane Training](#)).

Det finnes ulike typer systematiske oversikter i Cochrane Library. En av disse er en metodisk oversikt. Den har som formål å se på de ulike metodologiske aspektene ved forskning og forskningsformidling.

Kilde

Showell MG, Cole S, Clarke MJ, DeVito NJ, Farquhar C, Jordan V. Time to publication for results of clinical trials. Cochrane Database of Syst Rev. 2024;(11):MR000011. DOI: [10.1002/14651858.MR000011.pub3](https://doi.org/10.1002/14651858.MR000011.pub3)

Les hele artikkelen her: [Time to publication for results of clinical trials](#)

SKJEVHET: Studier med positive resultater og mange deltakere har større sannsynlighet for å bli publisert. Det er viktig at også studier med null eller negative resultater publiseres.

Illustrasjon: Vige/Mostphotos